52.71
A 3820

اچکی روسیه و سیبریه مسلمانلرینک دینیه

نظارتی

(محکمهٔ شرعیه‌سی)

(عدلیه و محتسبلر شعبه‌سی)

٥ - نچی شعبه

اچکی روسیه و سیبریه مسلمانلرینک دینیه نظارتینه تابع روحانی مأمورلرنک اوستندن بولغان شکایتلرنی تفتیش ایتوچیلر اوچون دستور

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

УФА
электро-типографія „Турмушъ"
1918г.

A
38

ایچکی روسیه و سیبیریه مسلمانلری ملی اداره‌سینڭ دینیه نظارتینه تابع روحانی مأمورلرنڭ اوستندن بولغان شکایتلرنی تفتیش ایتوچیلر اوچون دستور:

۱ - مأمور (محتسب یاکه دینیه نظارتینڭ تعیین ایتکان وکیلی) نڭ دینیه نظارتندن فرمانینی آلو بیله ممکن قدر تیزلکده شکایت بیرلگان اورنغه حاضر بولووی لازمدر.

۲ - مفتش دینیه نظارتندن فرمانینی آلغاچ تفتیش ایشینه تعلقلی کشی‌لرنڭ هر برسینه جوابلی دعوتنامه‌لر یبه‌روب بیلگیله‌نگان تفتیش کوننده تفتیش مجلسنده حاضر بولولری لازم ایکانینی بلدرتر.

۳ - مأمور ایڭ باشلاب شکایت ایتوچینڭ اوزندن شکایتنامه‌ده بولغان سوزلرینی یاڭادن صورار، وآنڭ کورسه‌تکان نرسه‌سینڭ ممکن قدر عینیچی بر پرتاقول ایتوب یازار. موندن صوڭ پرتاقولنی شکایتچیگه اوقوب آڭاردان قول قویدرور.

حاشیه - پرتاقولنڭ باشنده توبه‌نده‌گی نرسه‌لر کورسه‌تلورگه تیوش:

۱ - یل، آی، کون، فلان مأمور فلان بن فلان اوزمنڭ دینیه نظارتی طرفندن فلان یل، فلان آی، فلانچی کونده‌گی، فلانچی نومرده‌غی مأموریتم بوینچه، فلان غوبیرنا، فلان اویه‌زی فلان ۋولصی، فلان آولنده حاضر بولوب؛ فلان فلان اوغلینڭ، فلان اوغلی فلان اوستندن فلان اش خصوصنده بیرگن شکایتندن جواب آلدم، هم شول اش خصوصنده توبه‌نده‌گی کشیلردن صورادم. فلان یورده توروچی (آنڭ اسمینی، آتاسینی، فامیلیه‌سینی کورسه‌تور) توبه‌نده‌گیچه کورسه‌تدی. موندن صوڭ آنڭ کورسه‌تکان نرسه‌سی طولی ایتوب (مین فلان اوغلی فلان، فلان اش خصوصنده فلان رەوشده دیب کورسه‌ته‌من) دیب یازیلور.

ب. - مفتش شکایتنامه‌ده بولغان سوزلرنی شکایتچیدن صوراب چغوب پرتاقولغه ترکه‌گان صوڭنده شکایتنامه‌نڭ اوزینی شکایتچیگه اوقوب چغارده مه‌هیگه توبه‌نده‌گی رەوشده سؤاللر بیرور: بو عریضه‌نی اول اوزی بیرگانمی؟

عریضه اچینده یازیلغان نرسه‌لرنینگ همه‌سی ده تصدیق ایته‌می؟ عریضه‌ده اسناد ایتلگان عیبلرنی نی بیرله اثبات ایته آلا؟ شکایتده یازیلغان اش قایسی آیده آیننگ نیچه‌نچی کونیده، نی کونی، قای اورونده وقای تیره‌ده‌ریک واقع بولغان؟ آنی کملر کورگان؟ یاکه کملر بیله‌لر؟

٤. – شکایت ایتوچیدن آننگ کورسه‌تکان نرسه‌سینی کملر قوتله‌دگی سورالور. شکایتچی شاهدلر کورسه‌تسه، آلرنینگ هر بیریننگ اسمی، آتاسی، فامیلیه‌سی، وقایده تورغانلغی پرتاقولده کورسه‌تلور. شولای اوق شاهدلرنینگ نیچه یشده ایکانچیلکلری، مدعی یاکه مدعی علیه‌گه قرداش بولوب بولماولری قایچاندن بولسه سوداشلرنده بیرگه بولوب بولماولری، وپادسودیمی (حکم آستنده) بولوب بولماولری سورالوب پرتاقولغه ترکه‌لور. مدعی بیرله مدعی علیه یاکه شاهدلر بیرله مدعی علیه‌نینگ بیر بیروقتده بیرمی آخری بیرله سودلاشوب سودلاشمادقلری سو-رالور. صورما اوزغانده بولر بیننده شخصی بیره‌ر دشمانلقنینگ بولوب بولمادیغینه اعتنا ایتلور.

٥ – شکایتچیدن صونگ شاهدلردن صورالور وآلرنینگ کورسه‌تکان نرسه‌لری آیروم بوتون تفصیلاتی بیرله یازیلوب، هر بیریدن سوزله‌نگان سوزی صونگنده اوقوب چقوب قول قویدرلور. مفتش شاهدلرنینگ هر بیرم بیره‌ده‌ن آیروم وآولاقده جواب آلور.

٦ – شکایت ایتوچی، شاهدلر ومدعی علیه‌دن جوابلر آیروم بیر بولمه‌ده آلنورگه، بوو وقتده اول بولمه‌ده مفتشکه باشقه چیته‌ن هیچ بیر کمسه بولماس.

٧ – اوسته‌ن شکایت قلنغان کمسه لوازم ایته‌سی بولسه، آننگ اوقازی قارالوب شول محله‌گه قایچان ونیچه‌نچی نومیرده تصدیق ایتلوری هم قایده اوقو-غانلغی پرتاقولغه یازیلور.

٨ – دعوا ایتشوچیلر بیر محله امام‌لری بولسه‌لر، مفتش آلرنینگ قایسی امام خطیب وقایسی امام معون ایکانچیلگی، هم قایچان وقایسی نومیرده شول لوازمگه تصدیق ایتلکلریتی اوقازلرندن قاراب پرتاقولغه قید ایته‌ر.

٩ – مدعی شاهد کورسه‌ته آلماسه، لکن همیشه دعواسیدن اصرار ایتسه مفتش مدعی علیه‌نینگ کورشی قلانلرندن، شول اش خصوصنده بیر نرسه بیلوب کمسه‌لرینی صورار. شولای اوق شول آولنینگ وظیفه باشیده‌غی کمسه‌لرندن

(مدرس، امام، مؤذن معلم، اقسقال، آول جمعیتی اعضالری کبیلر) هم ده مفتش اوزی شول حقده خبردار در دیب اویلاغان کیشیلردن جواب آلور.

۱۰ - مدعی، «مین شکایت قیلغانم یوق» دیب دعوانی انکار ایتسه، تفتیشگه کیرشلماس.

۱۱ - منصب ایگەسینینگ لوازمیده کیچیلک یا که اخلاقیدە قصوری سببلی باشلانغان شکایتلردە مدعی صلحگه کیلسه یا که دعوانی ترک ایتەجک بولسه، تفتیش همان دوام ایتدیرلور، تاشلانماس.

۱۲ - شکایتچی یا که مدعی علیه یاخود دە شاهدلردن بیرسی تفتیش اورنیغه کیلمەسه، مفتش ممکن بولسه آنینگ تورا تورغان یریغه باروب صورار. تفتیش اورنیدە حاضر بولماوچینینگ تورا تورغان یریغه بارو ممکن بولماسه، یا که باروبده جواب بیریودن باش تارتسه، مفتش بو حقده مخصوص بر پرتاقول توزوب مجلسده حاضر اعضالردن قول قویدیرر هم اوزی امضا ایتەر.

حاشیه. تفتیش مجلسیغه کیلورگە تیوشلی اعضالردن بیرسی ییراق وچیت یرده تورسه، آنینگ اوزیدن شول یرنینگ امامی آرقلی جواب آلدور. امام رسمی روشده جواب آلوب، جوابینی بر پرتاقل حالیغه کیلتروب، مهرلەب، ممکن اولدیغی قدر قصقه بر مدت اچیده مأمور مفتشگه تاپشرور. هیچ بر امامنینگ بو حقده امتناع ایتورگە حقی یوقدر.

۱۳ - مفتش شاهدلردن صوراب بیتوب اش تمام اطرافلی آچیلوب بیتدی ایتمەی دیگان قناعت وجدانیه‌گە کیلگاچ، کورسەتیلگان نرسەلرنینگ یکوندی جهتینی عمومیدن همه سویلەنگانلر حقیده مفصل جواب آلور. فقط دعوا حقیده مدعی و شاهدلرنینگ کورسەتکان نرسەلرینی هم شاهدلرنینگ اسم فامیلیەلرینی عمومگه سویلەمەس. کورسەتیلگان اشلردن قویبه دیگه نظارتیدن حکمیدن صو-گغه بیرلور.

۱۴ - مدعی علیه‌نینگ شول تفتیشگه قدر بیرر محکمه طرفیدن عیبلەنوب عیبلەنمەوی، عیبلەنگان بولسه، قایسی وقتده و نیندی اش خصوصیده ایکانی پرتاقولغه قیدلور. مدعی علیه‌نینگ اخلاقی و لوازمه ملازمتی حقیده معلومات آلورغه طریشلور و بولر بیاننامه‌ده بیان ایتیلورلر.

۱۵ - مدعی علیه اوزینی عیبسیز جولی و خصوصیده شاهدلر کورسەتسه مفتش آلردن‌ده بیرم بیرم جواب آلور.

١٦ - مفتش مدعی علیه وشاهدلارنڭ هر برسندن جواب آلوب بتكان صوڭندە یوغاریدە مذكورلارنڭ حضورندە بتون پرتاقوللی اوقوب چغارو «كورسەتكانلارگز درسمی؟» «شوشی جوابلارغە یەنەدە بەر آرتدراسی نەرسەگز یوقمی؟» دیب صوراو. بولاردن برسی یەنەدە نەرسە آرتدرسە، آنی پرتاقولغە تركەو.

١٧ - مفتش اوز نظرندە دعوا تمام آچلوب جتدی دیگان اعتقادقە كیلگاچ، بو اشلارنڭ خلاصەسینی جیناب بر بیانقامە ترتیب ایتەر. بیانقامەنڭ آزاغیندە دلیللاریغی كورسەتوب اوزینڭ شول اش خصوصندە نیندی فكرگە كیلدیگنی دە قیسقە ایتەر صڭرە بتون اشلارنی دینیە نظارتیندە جیبەرو.

١٨ - شكایت شرعی وفقهی مسئلەلارگە دائر بولسە، مفتش بولارنی قواعد فقهیە واحكام شرعیەگە تطبیق ایتوب تفتیش ایتكاندن صوڭ روایتلارگە بناء ایتوب اوزینڭ شول اشكە قاراشینی ونیندی فكرگە كیلگانینی بیانقامەدە یازار.

رئیس: مفتی عالم جان البارودی.

قاضیلار:
رضاء الدین بن فخر الدین
عبدالله سلیمان
كشاف الدین ترجمانی
حجت الحكیم محمودی.

جوابلی دعوتنامه روشی.

اورتا محکمه‌دن
٣٢ نچی نومر
١٩١٨ سنه ٢٠/٧ نچی ایول
اوفا غوبرناسی، بله‌به‌ی اویه‌زی، ....
ۋولصی .... آولینڭ عبدالرحیم عبد-
الصمد اوغلینه.

١٩١٨ ده ٢٠ نچی ایولده سه‌شنبه کون
امام شاکر ذاکر اوغلینڭ فلان تورلی اشی نظا-
منامه‌نڭ .... نچی ماده‌سینه بناء اورتا محکمه‌ده
کوندز ساعت ٢ ده .... آولینده قارالادر. سز
شول کونده تفتیش مجلسنده دعواچی صفتی
برله حاضر بولورغه تیوشسز.

دعوت ایتلگان کمسه تفتیش مجلسنه شوشی
دعوتنامه‌نی آلوب بارر.

محتسب ....

مین عبدالرحیم عبدالصمد اوغلی ٣٢
نومرلی دعوتنامه‌نی ١٩١٨ ده ٨ نچی
ایولده یولقوب آلدم. دعوتنامه‌ده
بیلگیله‌نگان کونده تفتیش
مجلسنده حاضر بو.......... عبد-
الرحیم عبدالصمد اوغلی.

حاضر بولماسلق بولسه بواور-
ونده سببنی کورسه‌تور ....

....

....

....

بو یاقی مفتشکه قایتارلادر.

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ
A 20